

Globalni engleski i interkulturalna komunikacija: između integracije i lingvističkog imperijalizma

Global English and Intercultural Communication: Between Integration and Linguistic Imperialism

Anja Đuranović, Ekonomski fakultet Pale, Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Sažetak – Ovaj rad analizira ulogu engleskog jezika kao *lingua franca* u savremenoj globalnoj i interkulturalnoj komunikaciji, posebno se osvrćući na tenziju koja postoji između engleskog i ostalih jezika, odnosno na njegovu integrativnu sposobnost naspram potencijalnog lingvističkog imperijalizma. U doba globalizacije i digitalizacije, engleski je postao dominantno sredstvo međunarodne komunikacije u oblastima obrazovanja, nauke, medija, mreža i ekonomije. On omogućava govornicima različitih jezika da lakše komuniciraju, globalno sarađuju i umrežavaju se. Međutim, pored integrativne uloge, brojni lingvisti ukazuju na opasnosti koje prate globalnu dominaciju engleskog jezika. Otuda se nameće koncept lingvističkog imperijalizma i pitanje jezičke hegemonije i marginalizacije ostalih jezika i kultura, naročito u digitalnom okruženju gdje se većina sadržaja plasira na engleskom jeziku. Dakle, stvara se dilema da li engleski podstiče interkulturalno razumijevanje ili podstiče homogenizaciju kulturnih obrazaca. Rad predstavlja preglednu teorijsku analizu stručne literature iz oblasti socio i primijenjene lingvistike. Cilj rada je da kritički sagleda prirodu globalnog engleskog jezika i ukaže na potrebu da se očuvaju manji jezici, a prepoznaju komunikacijske funkcije globalnog jezika.

Ključne riječi – globalni engleski; interkulturalna komunikacija; lingvistički imperijalizam; digitalni svijet; jezička raznolikost.

Abstract – This paper analyses the role of English as a *lingua franca* in contemporary global and intercultural communication, focusing in particular on the tension that exists between English and other languages, or rather on its integrative capacity in the face of potential linguistic imperialism. In the era of globalisation and digitalisation, English has become the dominant means of international communication in the fields of education, science, media, networks and economics. It allows speakers of different languages to communicate more easily and collaborate globally. Nevertheless, in addition to its integrative role, numerous linguists point to the dangers that accompany the global dominance of the English language. Hence, the concept of linguistic imperialism and the issue of linguistic hegemony and marginalisation of other languages and cultures arise, especially in the digital environment, where most content is in English. Therefore, a dilemma arises as to whether English encourages intercultural understanding or the homogenisation of cultural patterns. The paper presents a comprehensive theoretical analysis of professional literature in the field of socio- and applied linguistics. The paper critically examines the nature of

global English and highlights the need to preserve smaller languages while acknowledging the communicative functions of global language.

Keywords – global English; intercultural communication; linguistic imperialism; digital world; linguistic diversity.

I. UVOD

Globalizacija, tehnologija i digitalna transformacija su u ogromnoj mjeri promijenili svijet u kojem živimo. Komunikacija preko interneta prevazilazi i geografske i političke granice, pa narodi iz različitih kultura lakše stupaju u interakcije. Nije čudo što se javila potreba da se stvori novi, zajednički jezik, da preuzme ulogu koju je latinski imao u vijekovima iza nas. Ta uloga pripala je engleskom jeziku koji je postao sredstvo međunarodne komunikacije, obrazovanja, nauke, medija i interneta. O tome kako je došlo do toga da engleski postane *lingua franca*, biće riječi u nastavku rada. Osim istorijskih okolnosti, tu poziciju dodatno su učvrstile digitalne tehnologije, s obzirom da je većina online i softverskog sadržaja na engleskom jeziku. Dakle, on postaje jezik koji nije važan samo za komunikaciju već i bitan socijalni faktor.

Upravo ta dominacija jednog jezika otvara niz pitanja koja se ne tiču samo njegove komunikacijske uloge. Javlja se dilema da li njegova upotreba doprinosi kulturnoj integraciji i razumijevanju ili pak izaziva asimetriju moći, ugnjetavanje manjih jezika i homogenizaciju društva - da li se radi o lingvističkoj raznolikosti ili lingvističkom ugnjetavanju. Takvim pitanjima bavili su se Filipson i Kristal (eng. Phillipson and Crystal), a Filipson je uveo termin *lingvistički imperijalizam* i ukazao na činjenicu da dominacija engleskog jezika predstavlja prijetnju drugim jezicima, jer održava nejednak status među jezicima, a samim tim i među državama i kulturama [1].

Cilj ovoga rada je da teorijski sagleda tu dvojaku prirodu globalnog engleskog, pa ćemo se osvrnuti i na njegove ekonomske, obrazovne i kulturne implikacije koje najčešće srećemo u medijima. Da li je engleski sredstvo integracije i povezivanja kultura ili samo instrument lingvističke dominacije u rukama velikih sila. Kroz pregled značajnih teorijskih pristupa i ideja, rad nastoji da ponudi objektivan

pogled na mjesto i ulogu engleskog jezika u modernom, digitalnom dobu.

najprije da sagledamo istorijske, političke i tehnološke okolnosti koje su dovele do njegovog globalnog širenja i sticanja statusa lingua franca (engleski kao lingua franca – ELF). Sajdlhofer navodi da se taj termin pojavio kao način označavanja komunikacije na engleskom između govornika sa različitim maternjim jezicima.[2] Svoju dominaciju ne duguje svojoj jezičkoj strukturi niti superiornosti, već složenom spletu društvenih okolnosti i globalnih političkih, kao i tehnoloških promjena.

Engleski je počeo da se širi u periodu britanske kolonijalne ekspanzije koja je svoj vrhunac imala od XVII do XIX vijeka. Na taj način engleski je stigao na mnoge kontinente, uključujući Sjevernu Ameriku, Afriku, Aziju i Australiju. Kao velika kolonijalna sila, Britanija je prodrla u obrazovne sisteme i širila se trgovačkim putevima i mrežama, postajući tada jezik elite koji su govorili viši slojevi društva. Na taj način su postavljeni temelji njegove globalne upotrebe. Od tada pa do danas njegova ekspanzija je bivala sve veća, a broj govornika rastao je iz dana u dan.

Uloga engleskog u svijetu nije slabila ni nakon svjetskih ratova, a vodeću ulogu u njegovom daljem širenju nakon Drugog svjetskog rata preuzele su Sjedinjene Američke Države, čiji su ekonomski i politički uticaj oblikovali savremeni međunarodni poredak. Razvoj ove velesile, globalne ekonomije, širenje međunarodnih organizacija i popularne kulture odredio je engleski kao dominantan jezik poslovanja, diplomatije i akademske razmjene. Razvoj međunarodnog saobraćaja i mobilnosti dodatno je učvrstio njegov status univerzalnog komunikacijskog sredstva.

Simboličku dimenziju te dominacije ilustruje citat kojim Filipson otvara svoju knjigu *English-Only Europe*:

„*Niko ne obraća pažnju na ono što govorite ukoliko ne govorite engleski, jer je engleski jezik moći.*“ (Ombudsman za ljudska prava u Bosni i Hercegovini, Gret Haller, 1999) [3]

Ova izjava jasno ukazuje na percepciju engleskog kao jezika političke i društvene moći, što prevazilazi njegovu isključivo komunikacijsku funkciju.

Naročito značajnu ulogu imao je u globalizaciji i razvoju informaciono-komunikacionih tehnologija krajem XX i početkom XXI vijeka. Internet, društvene mreže, softverska industrija razvijaju se isključivo u anglofonom okruženju, te kao rezultat imamo to da je najveći dio digitalnog sadržaja dostupan na engleskom jeziku, a poslovi vezani za programiranje su neizvodivi na bilo kom drugom jeziku.

Poznavanje engleskog postalo je ključni faktor prilikom zapošljavanja, a neophodan je i za pristup informacijama i svaki oblik profesionalne komunikacije. Lukianenko je kroz kvantitativne analize podataka sa tržišta rada ukazala da postoji snažna povezanost između jezičke kompetencije i ekonomskih prilika. Pojedinci koji tečno govore dominantne jezike, imaju bolje izgleda za zaposlenje, više plate i veće

II. NASTANAK I RAZVOJ ENGLESKOG JEZIKA KAO LINGUA FRANCA

Kako bismo bolje razumjeli savremenu ulogu engleskog jezika u svijetu i interkulturalnoj komunikaciji, potrebno je

mogućnosti za napredovanje u karijeri u poređenju s onima koji govore manje zastupljene jezike. [4] Na taj način jezičke vještine postaju oblik lingvističkog kapitala, koji utiče na društvenu i ekonomsku stratifikaciju.

Upotreba engleskog jezika često prevazilazi nacionalne i kulturne identitete, produbljuje se međunarodna saradnja, razmjenjuju se znanja i povezuju se kulture. Međutim, ta njegova univerzalnost i globalna upotreba predstavljaju osnovu za strah i dalju raspravu o njegovim društvenim implikacijama i posljedicama po druge kulture i jezike, o čemu će biti govora u narednim poglavljima rada.

III. ENGLESKI KAO SREDSTVO INTERKULTURALNE KOMUNIKACIJE

U savremenom svijetu engleski jezik predstavlja most koji povezuje različite kulture i omogućava pojedincima različitog porijekla da upoznaju druge kulture, sarađuju, zajedno uče i dijele se. Engleski kao lingua franca (ELF) dozvoljava komunikaciju među govornicima koji nemaju zajednički maternji jezik i tako prevazilazi jezičke i kulturne barijere koje su nekada predstavljale ozbiljnu prepreku međunarodnoj saradnji, pa čak dovodile i do ratova.

Jedno istraživanje pokazuje da je engleski najpoznatiji jezik nakon maternjih jezika, što je naročito izraženo u Švedskoj (89%), Malti (88%) i Holandiji (87%). Ukupno 51% građana EU tvrdi da može voditi razgovor na engleskom jeziku. Istraživanje takođe ukazuje na to da građani EU smatraju da govore engleski na boljem nivou nego bilo koji drugi strani jezik. Sedamdeset sedam posto građana EU vjeruje da bi njihova djeca trebalo da uče engleski jezik. Engleski se pokazao kao najpoželjniji jezik za učenje u svim zemljama u kojima je istraživanje sprovedeno, osim u Ujedinjenom Kraljevstvu, Republici Irskoj i Luksemburgu. [5]

Postoji mnogo načina da se definiše riječ kultura, pri čemu se ona ne odnosi samo na književnost, muziku i umjetnost, već na zajednički sistema stavova, uvjerenja, vrijednosti i ponašanja – jednostavno je to način na koji mi ovdje radimo stvari. Kultura se ispoljava kako u obrascima jezika i mišljenja, tako i u oblicima djelovanja i ponašanja. Ti obrasci postaju modeli za zajedničke prilagodljive postupke i stilove izražajnog ponašanja koji omogućavaju ljudima da žive u društvu, unutar određenog geografskog okruženja i na određenom stepenu tehničkog razvoja. [6] Uloga engleskoga je da prevaziđe i pomiri razlike koje postoje i uspostavi interakciju između kultura. Danas, čak i zajednice gdje engleski nije maternji usvajaju engleske riječi, fraze, izraze i načine ponašanja, što stvara mješavinu koja prati globalne trendove i utiče na lokalne tradicije. Ovo jezičko prilagođavanje olakšava međukulturnu komunikaciju i podstiče osjećaj globalne povezanosti, jer ljudi iz različitih sredina međusobno komuniciraju putem zajedničkog jezičkog medija. [7]

Jedna od prvih prednosti globalne upotrebe engleskog jezika jeste razmjena znanja. On je postao dominantan jezik u oblasti nauke i visokog obrazovanja, pa pored maternjeg jezika je engleski drugi radni jezik mnogih konferencija i časopisa. Naučnici iz različitih dijelova svijeta koriste engleski da predstave rezultate istraživanja i tako se uključe u globalne naučne tokove. Engleski stvara zajednički prostor u kojem se dijele znanja i iskustva, prevazilazi granice i nacionalne okvire globalne akademske zajednice.

Slično je i u oblasti ekonomije i poslovanja. Velike multinacionalne kompanije i međunarodne organizacije posluju na engleskom jeziku. Zajednički jezik na tržištu rada olakšava sklapanje ugovora i mobilnost osoblja, te doprinosi saradnji između partnera iz različitih zemalja. Bolje jezičke vještine govora, pisanja i čitanja postale su i garant boljeg zaposlenja, viših primanja i unosnijih prilika za napredovanje. Na taj način, engleski postaje sredstvo integracije u ekonomske i poslovne prilike.

Društvene mreže, digitalne platforme, onlajn kursevi i međunarodni projekti dodatno su doprinijeli širenju engleskog jezika i ojačali njegovu integrativnu funkciju. Bez obzira na fizičku udaljenost, razmjenjuju se ideje, iskustva i kulturni sadržaji. Na taj način se razvijaju nove platforme digitalne interkulturalnosti, a različiti identiteti se iznova prepliću i nadopunjuju.

Dakle, komunikacija na ELF se ne zasniva isključivo na normama izvornih govornika. Mnoge situacije zahtijevaju da se jezik prilagodi nekoj kulturi i njenim govornicima čime se stvara međusobno razumijevanje, fleksibilan i funkcionalan oblik komunikacije. Dakle, engleski tada nije nacionalni jezik već globalno sredstvo sporazumijevanja koje pripada svim kulturama i njihovim narodima. To naravno otvara neka normativna pitanja i pitanja vezana za vlasništvo nad jezikom. Dombi navodi da prihvatanje engleskog kao jezika koji služi komunikativnim i zajedničkim potrebama različitih zajednica logično podrazumijeva njegovu raznolikost.[1] To opet nameće pitanje u kojoj mjeri se ELF razlikuje od engleskog kao stranog jezika (EFL), koji se kao predmet izučava u većini škola proširenog kruga¹. Možda najveća razlika između ove dvije vrste engleskog jeste u njihovim ciljevima. ELF služi međusobnom sporazumijevanju pojedinaca čiji maternji jezici nisu isti, a EFL omogućava usvajanje standardnih normi i podstiče kompetenciju nalik izvornoj.

Dakle, engleski jezik se može tumačiti kao faktor povezivanja, dijaloga i kulturne razmjene. On olakšava pristup globalnim tokovima informacija, obrazovanju i poslovnim prilikama, te doprinosi većoj mobilnosti pojedinaca i zajednica. Baš zato mnogi lingvisti ističu njegovu integrativnu ulogu u modernom svijetu.

Ipak, iako njegova funkcija mosta među kulturama ima brojne prednosti, postavlja se pitanje da li ta integracija

podrazumijeva ravnopravnost ili se iza nje kriju odnosi moći i lingvističkog imperijalizma. Ta problematika je predmet analize narednog poglavlja.

IV. LINGVISTIČKI IMPERIJALIZAM I PITANJE JEZIČKE DOMINACIJE

Iako engleski jezik ima jako važnu integrativnu ulogu i sredstvo je interkulturalne komunikacije, njegova dominacija otvara niz ozbiljnih društvenih, kulturnih, ekonomskih i političkih pitanja. U prethodnom poglavlju je bilo riječi o prednostima engleskog kao *lingua franca* u širem društvenom kontekstu, ali postoje lingvisti i društveni teoretičari koji tvrde da dominacija jednog jezika može imati negativne, pa i pogubne posljedice po druge jezike i kulture.

Jedno od najčešćih pitanja koje se postavlja jeste da li globalna i univerzalna upotreba samo jednog jezika zaista doprinosi ravnopravnosti između kultura ili stvara nove oblike neravnoteže i političke dominacije. Dakle, da li postojanje *lingua franca* predstavlja napredak ili kulturni gubitak? Kako jedan jezik postane dominantno sredstvo komunikacije, javlja se mogućnost da govornici drugih jezika budu u nezavidnom položaju. Takva situacija može dovesti do stvaranja novih društvenih hijerarhija u kojima poznavanje engleskog jezika može postati ključni faktor pristupa znanju i profesionalnim prilikama. Sa obrazovnog aspekta, za jedne to može biti prilika, a za druge prepreka. Qizi navodi da davanje prednosti engleskom jeziku u obrazovanju može dovesti do jezičke nejednakosti, pri čemu učenici iz urbanih i društveno privilegovanih sredina – koji su češće izloženi engleskom jeziku – imaju veće obrazovne i profesionalne mogućnosti u odnosu na one iz ruralnih ili marginalizovanih zajednica. [8] To bi značilo da engleski nije samo lingvistička vještina, već značajan faktor društvenih podjela.

Posmatrano iz te perspektive, jezik nije samo neutralno sredstvo komunikacije, već jedna vrsta simboličke moći. Jezik je instrument kojim se oblikuju društveni odnosi, status pojedinca, kulture i države. Poznavanje engleskog jezika je vrsta društvenog kapitala i globalna valuta koja stvara asimetrije u svjetskom sistemu, te olakšava pristup boljim ekonomskim i političkim prilikama. Kristal ističe da je status globalnog jezika prvenstveno posljedica političke i ekonomske moći njegovih govornika, a ne njegovih lingvističkih karakteristika. [9] Dakle, jezik ne postaje globalan zato što je lingvistički jednostavniji ili *bolji*, već zato što se govori u zajednicama koje su politički, vojno i ekonomski moćnije.

Malo ekstremniji pogled na ovo ima Robert Filipson koji je uveo pojam *lingvističkog imperijalizma*, koji podrazumijeva da širenje jednog jezika potkopava opstanak drugih. Termin se pojavio početkom devedesetih godina XX vijeka i definiše se kao proces u kojem dominacija globalnog jezika doprinosi očuvanju ekonomske i kulturne moći samo pojedinih zemalja. Prema njegovoj teoriji, širenje engleskog jezika povezano je sa istorijskim procesom kolonijalizma i savremenim uticajem anglofonih zemalja. [10]

Filipson takođe upozorava da situacija u obrazovnim sistemima može dovesti do marginalizacije lokalnih jezika.

¹ Kachru (1992) je predstavio model svjetskih varijeteta engleskog jezika kroz tri koncentrična kruga. Prvi, unutrašnji krug (Inner Circle), odnosi se na zemlje u kojima je engleski maternji jezik. Drugi, spoljašnji krug (Outer Circle), obuhvata države u kojima engleski nije maternji, ali ima istorijski utemeljenu i institucionalnu ulogu. Treći, prošireni krug (Expanding Circle), uključuje zemlje u kojima engleski nema istorijski status, već se prvenstveno uči i koristi kao strani jezik.

Upotreba engleskog je vidljiva u svim sferama života, pa univerziteti širom svijeta uvode studentske programe na engleskom, a naučni radovi se sve češće objavljuju na engleskom kako bi bili vidljivi svjetskoj akademskoj zajednici. Prema podacima baza Scopus i Web of Science, gotovo 95% indeksiranih naučnih časopisa objavljuje se na engleskom jeziku. [8] To je doprinijelo stvaranju globalne akademske elite koja privileguje naučnike koji objavljuju na engleskom, a istovremeno se smanjuje vidljivost istraživanja napisanih na drugim jezicima.

Poznavanje engleskog jezika postaje ključan faktor društvene stratifikacije. Pojedinci koji imaju pristup kvalitetnom obrazovanju i mogućnost učenja engleskog imaju veće šanse za profesionalni napredak, međunarodnu mobilnost i pristup svjetskim tržištima rada. Postoje i oni koji nemaju takve mogućnosti mogu i nalaze se u nepovoljnijem položaju, što dodatno produbljuje postojeće socijalne i ekonomske nejednakosti.

UNESCO izvještaji ukazuju na to da je 40% svjetskih jezika ugroženo, a mnogima prijeti i potpuno izumiranje doka XXI vijeka. Taj podatak ne čudi kada se uzme u obzir uticaj engleskog na druge jezike. Globalna upotreba engleskog dovela je do pojave velikog broja anglicizama – riječi i izraza preuzetih iz engleskog jezika. To se vidi i na primjeru srpskog jezika – izdanje Srpskog rečnika novijih anglicizama (SRNA) iz 2001. sadržavalo je oko 950 odrednica, dok izdanje iz 2021. broji preko 4500 odrednica, što je čak pet puta više u odnosu na prvo. [11] Osim anglicizama, javljaju se i jezički hibridi u kojima se elementi lokalnog jezika kombinuju sa stranim izrazima. Sa jedne strane, takve promjene obogaćuju jezik, ali istovremeno postoji zabrinutost zbog potiskivanja domaće leksike, jezičke autentičnosti i identiteta. Tako jedna nacija ne gubi samo jezik, već onaj medijum kroz koji su se gradila njihova načela, nasljeđe i kultura. Širenje jednog jezika na uštrb drugih dovodi do homogenizacije, jednoličnosti i stvaranja globalnog identiteta oblikovanog zapadnim vrijednostima i normama.

Kroz svjetske medije i digitalnu dominaciju, engleski postaje *instrument kulturne i političke hegemonije*. Širenjem jezika šire se i kulturni i društveni obrasci, vrijednosti i stil života, te se oblikuju globalni kulturni tokovi i utiče se na način na koji različite zajednice percipiraju svijet.

Uprkos svim izazovima, mnogi lingvisti naglašavaju da dominacija engleskog jezika ne mora nužno da znači potpuno uništenje ili marginalizaciju drugih jezika. Mnoga društva njeguju i razvijaju modele višezjezičnosti kojima se uspostavlja ravnoteža između globalizacije i očuvanja kulture i jezičkog identiteta. Baš taj prostor između integracije i očuvanja raznolikosti podstiče savremene i korisne rasprave o ulozi engleskog jezika u svijetu.

Na osnovu svega navedenog da se zaključiti da je njegova uloga dvostruka. Sa jedne strane, on je korisno sredstvo međunarodne komunikacije i saradnje, a sa druge strane njegova sveprisutnost i dominacija mogu stvoriti nove oblike jezičke i kulturne nejednakosti i neravnopravnosti. Razumijevanje njegove kompleksne prirode i dinamike je

značajno za dalje sagledavanje prilika i mjesto engleskog jezika u savremenom i interkulturalnom prostoru.

Ozbiljnost situacije shvataju i globalne sile pa je tako Generalna skupština UNa usvojila rezoluciju kojom je period od 2022. do 2032. godine proglašen *Međunarodnom dekadom autohtonih jezika (IDIL 2022–2032)*. Cilj ove inicijative je da se skrene globalna pažnja na kritičnu situaciju u kojoj se nalaze mnogi autohtoni jezici, kao i da se mobilišu različiti akteri i resursi za njihovo očuvanje, revitalizaciju i promociju. [12]

V. ZAKLJUČAK

U savremenom digitalnom svijetu engleski jezik se izborio za jedinstvenu poziciju kao sredstvo međunarodne komunikacije – *lingua franca*. Njegova rasprostranjenost i dominacija su rezultat viševjekovnih društvenih, političkih i tehnoloških dešavanja. Kao takav, on omogućava komunikaciju između ljudi različitih jezičkih i kulturnih pozadina, olakšava saradnju, razmjenu znanja i nastoji da integriše kulture.

S jedne strane, on predstavlja sredstvo interkulturalne integracije. Njegova upotreba olakšava prevazilaženje jezičkih i kulturnih barijera i omogućava pristup globalnim tokovima informacija, inovacija i obrazovanja. Engleski predstavlja centralni kanal komunikacije u digitalnom okruženju i doprinosi stvaranju globalnog komunikacijskog prostora u kojem različitosti djeluju, upoznaju se, prepliću i stupaju u interakciju.

Sa druge strane, dominacija samo jednog jezika otvara niz ozbiljnih pitanja koja se odnose na raznoslikost i ravnopravnost jezika i kultura. Mnogi lingvisti upozoravaju na problem marginalizacije manjih jezika, stvaranje jezičkih nejednakosti i produbljivanje društvenog jaza. Konept jezičkog imperijalizma ukazuje na to da jezik može postati moćan instrument u rukama svjetskih sila, dovoljno jak da uništi manje jezike i stvori nejednakosti između različitih društvenih grupa i država.

Zbog toga se uloga engleskog jezika u modernom svijetu ne može posmatrati jednostrano. On istovremeno i povezuje i razdvaja, obogaćuje i istovremeno uništava vokabulare manjih jezika. Budući izazov za međunarodne zajednice i pripadnike manjih nacija jeste pronalaženje ravnoteže između integrisanja i očuvanja jezičke raznolikosti i kulturne baštine. Jedino takav pristup može omogućiti da upotreba engleskog jezika doprinese međukulturnom razumijevanju i prihvatanju različitosti koje zapravo i čine ovaj svijet bogatijim i ljepšim.

LITERATURA

- [1] J. Dombi, "English as a lingua franca in intercultural communication," *Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series IV: Philology and Cultural Studies*, pp. 183–186, Jul. 2011, Accessed: Mar. 02, 2026. [Online]. Available: https://webbut.unitbv.ro/index.php/Series_IV/article/view/6231
- [2] B. Seidlhofer, "English as a lingua franca," *ELT Journal*, vol. 59, no. 4, pp. 339–341, Oct. 2005, doi: 10.1093/elt/cci064.
- [3] R. Phillipson, *English-Only Europe?*, 0 ed. Routledge, 2004. doi: 10.4324/9780203696989.
- [4] N. Lukianenko, "Language and power: linguistic imperialism," *ISJEL*, vol. 3, no. 5, pp. 41–49, Oct. 2024, doi: 10.46299/j.isjel.20240305.06.

- [5] "Eurobarometer." Accessed: Mar. 04, 2026. [Online]. Available: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/518>
- [6] N. Bakic-Miric, "Re-imaging Understanding of Intercultural Communication, Culture and Culturing," *J. inc. comm*, vol. 8, no. 2, pp. 1–05, Jun. 2008, doi: 10.36923/jicc.v8i2.456.
- [7] A. Nishat, "English as a Global Lingua Franca: Effects on Cultural Identity and Intercultural Communication," [Online]. Available: <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:278691616>
- [8] Toxirjonova Kamola Dilshodbek Qizi, "THE IMPACT OF ENGLISH AS A GLOBAL LINGUA FRANCA ON LOCAL LANGUAGES," Nov. 2025, doi: 10.5281/ZENODO.17586159.
- [9] "Crystal, David. 2003. English as a Global Language. Second edition. Cambridge University Press," *Per Linguam*, vol. 20, no. 1, 2011, doi: 10.5785/20-1-80.
- [10] R. Phillipson, "Linguistic imperialism," Oxford university press, Oxford [GB], 1992.
- [11] A. Đuranović and M. Vuković, "Језички хибриди на друштвеним мрежама: утицај енглеског језика на комуникацију путем друштвених мрежа," *Nauka i stvarnost* 2025 Pale. (U štampi)
- [12] "Indigenous Languages Decade (2022-2032) | UNESCO." Accessed: Mar. 05, 2026. [Online]. Available: <https://www.unesco.org/en/decades/indigenous-languages>